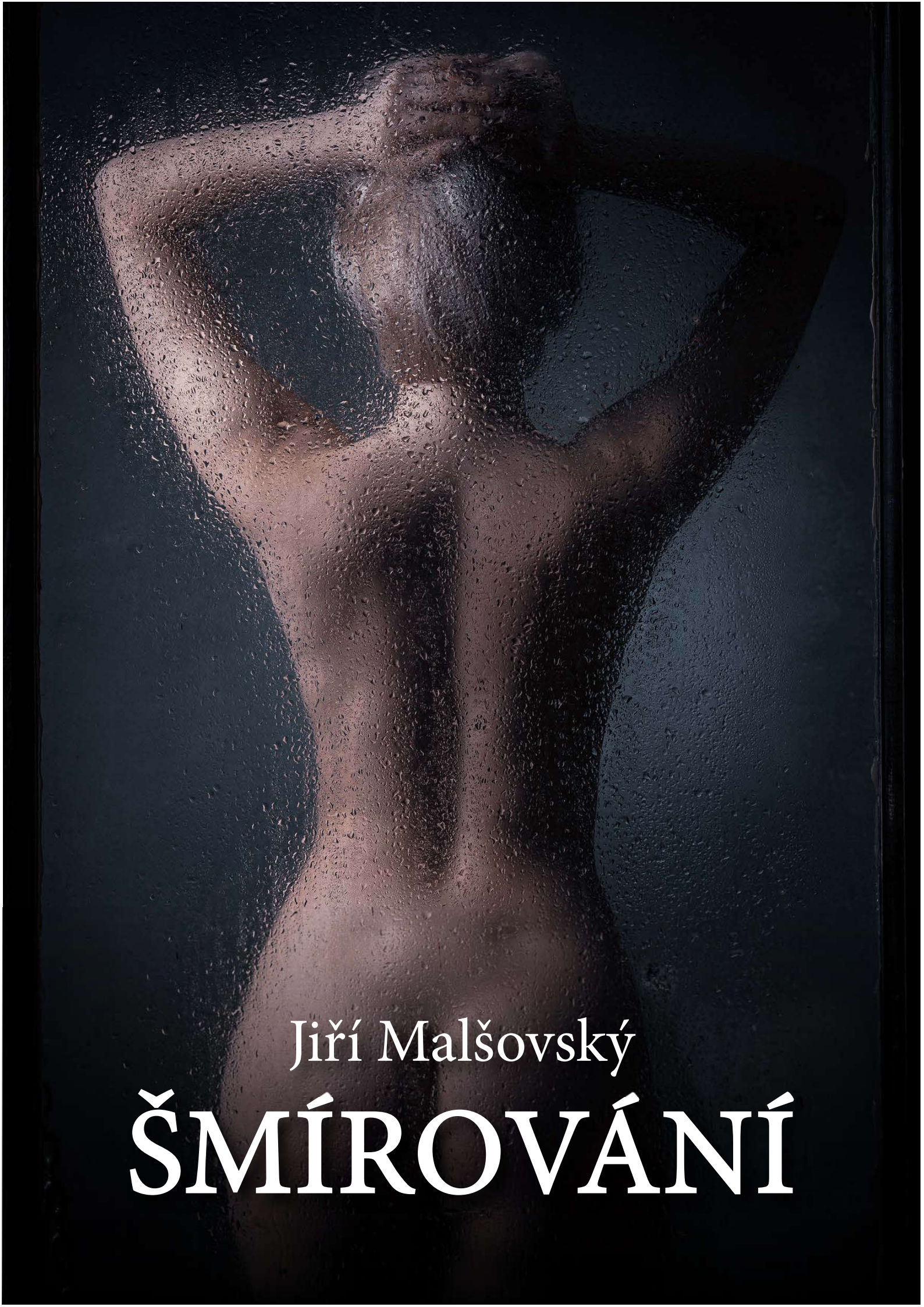

Jiří Malšovský

ŠMÍROVÁNÍ

Předmluva

Staré řecké pověsti a legendy inspirují autory už bezmála tři tisíce let. Někdy připomínají horor, jindy zase červenou knihovnu, a třeba tu a tam i grotesku. Ale ať už původní antické texty vytvořil kdokoliv, příběhy jsou natolik autentické, že jsou námětem knih, filmových i televizních scénářů, nebo divadelních textů dodnes. A napříč naší krásnou planetou. Umělci všech věků se jimi inspirují průběžně stále, nehledě na žánr. V jedné pasáži této knížky zmiňuji, že lidé si bohy vytvořili k obrazu svému. To je asi ten důvod, proč obyvatelé bájného Olympu mají vlastnosti jako my, tedy dobré a špatné. A ne každá legenda končí happy endem, jako tolik oblíbené pohádky. I když pověsti někdy pohádky připomínají.

V Řecku jsem mnoho let žil, a tak jsem měl možnost navštívit řadu míst, kde se děje této knížky odehrávají. Nehledě na lokaci, všude mě inspiruje prostředí, které nějak souvisí s antikou a jejími příběhy. Ať už historií potvrzené, nebo jednoduše smyšlené. O Řecku se píše snadno. Země je to krásná a dech beroucí.

Asi největší inspirací je pro mě dílo pana profesora Vojtěcha Zamarovského, kterého považuji za jednoho z historických gigantů naší doby. A jemu bych také rád tuto knihu věnoval. A věnuji ji také vám všem, kteří máte Řecko rádi, a kteří se tam stále vracíte. Nezbyvá než popřát, aby se vám mé zpracování starých řeckých bájí a pověstí líbilo.

Šmírování

Afrodýta šilhá. No vážně! Je normálně pidlovoká. Ne, že by to bylo moc znát. Jen trošku se zornička jejího levého božského očička nachyluje ke kořenu jejího rozkošného nosíku. Ne, že by jí to vadilo. Nevadí to ani jejím amantům. A že jich má habaděj. Je ale stejně dokonalá: zlatavá kštice, která jí vždy po koupeli v moři ztmavne. Když uschne, promění se v tisíce zářících prstýnků. I po dětech má krásnou figuru. Trojky pevné, jak dva betony. A zadeček /mňam!/, na nějž navazují nohy, jak vysoustružené. Není tedy divu, že už na ní ulítlo tolik jejích soudruhů bohů i obyčejných smrtelníků.

Říká se o ní, že je dcerou boha nebe Urana, který oplodnil mořskou pěnu, z níž se zrodila tady na Kypru u Pafu. Slyšel kdo větší hloupost? Pravda je, že si náš holkař Zeus odskočil z manželského lože do pelíšku Diony, bohyně deště a plodem jejich hříchu byla právě Afi, jak jí říkám důvěrně. Jsme staří kámoši. U Pafu se objeví vždycky, když se chce zašít a v klidu si zaplavat. To se jí málem vymstilo. Jednou kolem proplouval její strýc Poseidon a její nahota ho vzrušila tolik, že zavadil svým trojzubcem o vodní hladinu, až se zvedla veliká vlna. Afrodýtou smýkla o Pafskou skálu tak, že jí způsobila bouli na čele. A šilhání! Boule zmizela, ale šilhání bohužel ne.

Jsem Theodoros, ale říkejte mi Teo. Afi mi tak říká taky. Jsem otrokem a od malička úspěšně předstírám slepotu. Vyplácí se to, protože jsem chorobně líný a nerad pracuji. A tak mi dávají jen drobné práce, nebo vůbec nic. Můj pán je stakář Stamatis a je jedním z nejbohatších lidí v okolí. Jeho dědeček mě kdysi jako kluka koupil během obchodní cesty na Krétu. Je to tak dávno, že už nikdo

neví, kolik je mi let. Stamatis je pěkný kolenovrt, jak už většinou boháči bývají. Ale mě v ničem neomezuje. Mám všeho dostatek. Hlavně volného času. A díky tomu jsem se seznámil s bohyní. Chodím se totiž k Pafu taky koupat.

Když se mi jednoho slunečného odpoledne Afrodýta zjevila, vynořila se z vln a pomaličku došla až ke kamenu, na kterém jsem seděl. Úplně jsem zapomněl, že jsem slepý. Nejvíc mě zaujaly zlatavé chloupky mezi jejími stehny, v nichž se třpytily kapičky mořské vody, odražené od slunečních paprsků.

„Tak ty mě šmíruješ, lidský červe!“ řekla pobaveně Afrodýta.

Okamžitě se mi vrátila má slepota:

„Ach né, božská, jsem od narození slepý!“

„Jak tedy víš, že jsem bohyně?“

„No...víš...eeh...teda...“ hledal jsem co nejpohotovější odpověď v obavě, že mě stihne boží trest.

„My nevidomí sice nevidíme, ale cítíme nadpřirozenost na dálku.“

Zjevně dobře naložená bohyně se rozesmála. Kapičky slané vody z jejího ohanbí a jejích vlasů vytvořily maličkou vodní tříšť, v níž lehounce prokmitlo spektrum duhy.

„Takhle blbou výmluvou jsem se už dlouho nepobavila. Ale budiž, předstíráš to naprosto věrohodně. Klidně mě šmíruj. A budeme kamarádi, ano? Já totiž žádné kamarády nemám!“ řekla bohyně.

Váhal jsem. Jedno z nejmocnějších stvoření a nabízí přátelství prostému otrokovi. Jak se asi kamarádí s takhle nevšední bytostí?

„Úplně normálně, jako kdybys kamarádil s obyčejnou ženskou,“ odpověděla na mou nevyřčenou otázku, čímž mi bylo hned jasné, že umí číst myšlenky. Trochu mi zatrnulo, ale zas ne tak moc, abych se nezeptal:

„Ale co tvé krásné družky Charitky?“

„Ach milej zlatej, z většiny mých vztahů jsou už trosky. Jeden čas jsem žila s Dionýsem na Naxu. Bylo to k nevydržení: denně mejdany až do rána. Víš přece, jak je to opilec. Udělal z mých družek notoričky, které se jen pelešily s jeho odpornými Satyry. Když nás občas táta pozval na Olymp, musela jsem všechno víno z jejich dosahu několik dní předem schovat, aby aspoň na audienci přišly střízlivé.“

„Ale co tví kolegové bůh sňatků Hyménos a bůh vášnivě touhy Hyméros? Myslel jsem, že žijete ve vzájemné shodě,“ podivil jsem se.

„To jsou slušně řečeno osoby pověřené fotrem! Z Hyméra se samou touhou stal impotent a Hyménos je úchylák! Vždycky to zaonačí tak, aby se dívky vdávaly co nejmladší. Navštěvuje pak na čumendu všechny svatební noci, co stihne. Umí být neviditelný, což ho viditelně uspokojuje. Budeš teda můj kmarád?”

„Proč ne? Vlastně taky žádné kamarády nemám. A taky asi nemám na vybranou. Jsi přece bohyně a přání bohyně se má respektovat,” odpověděl jsem po pravdě.

„Přesně tak!“, řekla Afrodýta, nastavila dlaň pravé ruky a plácli jsme si.

A tak jsem se stal kamarádem a zpovědníkem bohyně lásky a krásy. Její krásu jsem mohl obdivovat a šmírovat dosytosti.

Jednou se objevila náhle na břehu. Měla nezvykle vyděšený výraz.

„Co je Afi, vypadáš nějak sklesle.“

„Ále, zase jsem to přepískla!“

„Co jsi přepískla?“

„Víš, Hefaistos, můj manžel a božský kovář. Já ho měla pořád ráda, i když je postižený. I když o mě neměl zájem. Až do včerejška. Použila jsem lsti. Namíchala jsem mu do jídla speciální afrodiziakum. Vlastní vynález. Něčeho jsem asi neuvážene dala víc. Tos měl vidět: nejdřív mě obšťastnil tak, že nebýt nesmrtelná, vypustila bych duši. Potom kompletně vystřídal dámskou část služebnictva. Dokonce chůva Míla, které letos už bylo sedmdesát osm, utekla ze strachu před ním po žebříku na půdu, jako kdyby jí bylo šestnáct. Hefaistos lezl za ní, ale uklouzl, spadl a pochroumal si i tu zdravou nohu. Ale myslíš, že měl dost? Kdepak! Nakonec se pokoušel o naši zlatou labradorku Riu, kterou jsem dostala od Artemidy. A ta ubohá, nemá tvář ho uklidnila: způsobně si před ním sedla a s vyplazeným jazykem a moudrým pohledem mu podala pac. Přímo na jeho přirození. To ho probralo a nasměrovalo zpátky do sklepů, kde má své dílny. Ještě teď se jeho nadávkami dům chvěje od základů. Kvůli bolavým nohám nemůže stát a musí kovat vsedě z trojnožky. Bolí ho i ramena a v úderu nemá takový fortel.“

„Koukám, že se s tebou tvoji milci nenudí.“

„Ty přece, Teo, dobře víš, že potřebuju lásku! Jsem bohyně lásky, tak sakra proč se mi láska vyhýbá?!”

Znal jsem přísloví o kovářově kobyle, která vždycky chodí bosa. Ale nechtěl jsem jí tím zjitřit už tak rozhozené city. A tak jsme jen mlčky pozorovali moře. Afrodýta se mi schoulila do klína a usnula. Opatrně jsem vstal, podložil její pla-

vou hlavu velkým valounkem, který ležel opodál a potichu jsem odešel.

Pak jsem ji skoro čtyři roky neviděl. Šířily se zvěsti, že to peče s Hermem nebo Áresem, dokonce i s dardanským králem Anchísem. Všichni se dohadovali, kolik s nimi má dětí. Prý čtyři!

Jednoho dne se na dvoře statku objevil kněz.

„Ty jsi Theodoros?“ zeptal se.

„Ano pane.“

„Mám pro tebe vzkaz od božské Afrodýty, ale moc mu nerozumím. Ani doplňující věštba mi do toho nevnesla jasno. Bohyně ke mně totiž ve snu přistoupila a přikázala: Najdi Theodora, je otrokem statkáře Stamatise poblíž Pafu, a vyříd' mu, že se brzy uvidíme.“

„Ale svatý muži,“ řekl jsem, „to je nějaká mýlka, jsem přece slepý!“

Ale po čertech dobře jsem věděl, o čem je řeč!

„Ano, sám jsem z toho zmatený,“ odpověděl kněz.

„To nic. Můj pán tě jistě obdaruje. Mír s tebou!“ odpověděl jsem.

Hned ten den v podvečer jsem spěchal na pláž. Moje známá čekala vleže napůl ve vodě, napůl na písku. Kapičky mořské vody zářily na jejím těle jako zrnka zirkonů.

„Dala sis na čas,“ řekl jsem suše.

„To víš, Teo, láska,“ zavrňela Afi. Jako kočka domácí se obrátila na pravý bok, zaostříla šilhavé oko, aby na mě lépe viděla, a rukou na lokti si podepřela hlavu. Tělo měla o něco zaoblenější než posledně. Snad to způsobilo několikeré mateřství, protože ve tváři se jí zračilo uspokojení a zralost.

„Kdo je ten šťastlivec?“

Ani jsem to nechtěl vědět.

„No přece Áres.“

„Tak je to přece jenom pravda. Co na něm, prosím tě, vidíš?!“ zeptal jsem se.

„Nedovedeš si představit, jak je něžný. Jako bůh války je sice poděs, furt by něco ničil a zapaloval, bořil a vyvracel, ale v posteli jsem jemnějšího chlapa nepoznala.“

„Kolik dětí?“

„Ale no tak, Teo! Snad nežárliš. Mám jich s ním pět.“

„Ze spolehlivých zdrojů vím, že jsi rodila čtyřikrát!“ řekl jsem.

„No jasně. První byl Eros, po něm Anteros, pak dvojčata Deimos a Foibos. To

jsou strašný hajzlíci. A nejmladší je Harmonie. To je moje nejmilejší pusinka!“

Mlčel jsem a pozoroval vodní hladinu, kochal se mořskou scénérií a šumem větru, který se honil ve skalách. Po chvíli Afrodýta znovu zavrňela:

„Víš o tom, Teo, že jsem teď nejkrásnější bohyní Pantheónu? Nevíš, vid? S Hérrou a s Athénou jsme potkaly úžasnýho hřebečka, jistýho Parida z Tróje. A hned jsme do něj začaly hučet a chtěly vědět, která z nás je nejkrásnější. To ti byla legrace. Héra, ta starosvětská rašple, mu slíbila vládu nad celou Asií. Panenská Athéna mu slíbila, že bude největším vojevůdcem. Pche! Amatérky! Já mu nabídla krasavici nejnejnej! Samozřejmě, že po tom skočil a prohlásil mě za nejkrásnější. Ale vždyť je to pravda! Když mě s nimi srovnáš, jsem evidentně nejhezčí!“

„Já jiné bohyně neznám...“, odpověděl jsem, „ale domnívám se, že ten váš praštěný spor nepřinese nic dobrého.“

„Co ty víš o božských vztazích, ubohý červe?“

„Asi jako o lidských. Je v tom nějaký rozdíl?“

„Tož sa nečil“, řekla bohyně. „Nějak to dopadne.“

Dopadlo to tak, že jsem ji neviděl dalších deset let.

Deset let zuřila Trojská válka. Celý civilizovaný svět z toho byl nervózní. Obchod slábl, protože se příšerně rozmohlo pirátství. Chyběli chlapi, kteří by bránili své majetky. Kdo mohl, ten válčil. Afrodýta taky. Bohužel na špatné straně. Držela se trojského Parida, a když padl, poranil jí ruku kopím rek Diomédes, král Argu. Teprve v bolesti pochopila, co svou ješitností způsobila. A tiše, po anglicku, opustila utichající válečnou vřavu. Stejně z ní nikdo nevyšel jako skutečný vítěz.

A tak jsem zase měl tu čest ji spatřit. Byla ušmudlaná, odřená, pohublá. Na ruce měla nezahojený šrám a kruhy pod očima. Stále však Pěkná Pěkná Pěkná, když se náhle jednoho podvečera vynořila opět na starém místě.

„Měla jsi tohle všechno zapotřebí? Takovej masakr! Sto tisíc mrtvejch!! Ty chlapi teď budou doma chybět!“ přivítal jsem ji.

„No tak, Teo, chápu tvůj vztek, uznávám, že to celé bylo na draka, ale nejedu v tom koneckonců sama!“

„Sama nesama, jablko sváru dostalas ty a všechno ostatní se odpinklo od tebe. Byl to mimochodem mizernej ping-pong.“ řekl jsem.

„Teď už budu sekat dobrotu.“ Objala mě kolem ramen a zašilhala mi zblízka do očí.

„Co naplat, umí to se mnou, potvora jedna,“ pomyslel jsem si a odpustil jí.

„Potvora jedna je ráda, žes jí odpustil!“ přečetla mé myšlenky Afi. Zatleskala a znovu mě objala svýma alabastrovými rukama. Kapičky vody na jejím těle vytvářely iluzi démantů.

„Jsi přece můj jedinej opravdovej kamarád.“

A tak se zase scházíme. Jako dřív. Koukáme na moře, povídáme si. Já o tom jaký je Stamatis darebák a lakota, ona o tom, co se děje na Olympu i pod ním. Drby o božské rodině, které vám však ze své vrozené diskrétnosti nemohu reprodukovat. Nemohu přece zneužít bohyninu důvěru.

Tuhle se trochu opozdila. Přišla až po západu slunce.

„Promiň, Teo, přihodila se mi taková hloupost. Vsadila jsem se s Hérkou...“

„...ty seš s ní zase už zadobře?“ přerušil jsem ji.

„To víš, bohyně se na sebe dlouho nehněvají. Vsadily jsme se o nádhernou egyptskou paruku, která z nás první oživí neživý předmět. Kdybys tu paruku viděl! Je z nějakého konfiskátu od Herma a je celá z pravých černých afrických vlasů, s velkými perlami a korály.“

„Moment! Ale jak to souvisí s tvým dnešním zpožděním?“

„No to ti právě chci vysvětlit. Znáš toho vašeho zdejšího sochaře? Jak se jmenuje? Polygon? Pampalini? Ne, Půlpytel?“

„Myslíš toho fušera Pygmaliona? Říkáme mu Pygi. Má obě ruce levý a s božským sochařem Feidiem se nedá srovnat,“ řekl jsem.

„No já sochařině moc nerozumím, ale před nedávnem vysochal ze slonoviny docela hezkou ženskou. A já ji dneska oživila! Paruka bude moje!“

„U Dia! Do čeho se to, Afi, zase pouštíš? Koleduješ si o další průšvih?!“

„Nech bejt, docela se mi to povedlo. Je to holka jako lusk! Pygi, jak mu říkáš, je z ní úplně vodvařenej. No a mě zdržela ta její proměna. Během Trojské války jsem totiž všechna zaklínadla vyplýtvala. Nebo zapomněla. Hlava mi už tolik neslouží. Nejdřív jsem ji proměnila v mořskou pannu. Začala se mrskat na podlaze ateliéru. Povalila všechen nábytek. A ten smrad! Všude samá rybina. Tak znova! Jenže jsem se zase přerekla a ze slonoviny se stala mičuda. Chápeš to? Normální meruna na fotbal. Tak znovu, Afi, soustřeď se...no...tááák... A napotřetí jsem to trefila. Docela zdařilý exemplář, ale mluvit, vařit, prát a...nó...“, zašvidrala na mě spiklenecky, „milovat jí musí naučit milej Pingvin sám.“

„Pygi,“ opravil jsem ji, „aspoň na starý kolena bude mít nějakou zábavu.“

Pygi, ačkoliv byl fušér, byl docela dobrák. Trošku násoska, asi kvůli tomu, že neměl léta ženskou. Proslýchalo se, že je vdovec. Zlé jazyky dokonce tvrdili, že je na kluky. Ale Lióna, jak jsme ji po něm začali přezdívat, se stala jeho inspirací. Skutečně ji všechno naučil a řemeslně se zlepšil tak, že se mu zakázky jen hrnuly. A zbohatl. Žili šťastně až do jeho smrti a Lióna po něm zdělila tučné tantiémy.

S Afrodýtou se stále setkávám. Čas od času. Na známém místě. Zdá se mi, že už uplynuly věky, co jsem ji viděl poprvé. Jsem už starý, hlava mi zbělela. Už i hůř slyším, takže Afi mi novinky musí sdělovat poněkud hlasitěji. Ale zrak mám pořád jako ostrůž! Bohyně lásky a krásy je stále krásná a stále do někoho zamilovaná. Tu úspěšně, tu marně. Ale její mladistvý vzhled Pafskou pláž vždycky oživí.

Promiňte, nějak jsem se rozpovídal. Slunce už klesá k západu a já s Ní mám zase schůzku. Cesta od Stamatisova statku ke skále v Pafu je krátká a přehledná. Ale dokud jsem statku nadohled, musím jít pomalu, jako kdybych tápal. Jsem přece odmala slepý! To mi ale nebrání, abych mohl znovu obdivovat a šmírovat svou bohyni.

Dionýsos

Dionýsos byl synem samotného vládce bohů na Olympu Dia. Zeus se choval jako správnej šéfík. Měl pocit, že si může všechno dovolit a byl dost promiskuitní, což jeho manželka Héra (nezaměňovat s pokrmovým tukem nechvalné kvality, prosím!) těžce nesla. Dionýsovou matí byla štabajzna Semela. Jejím otcem byl thébský krále Kadmos, jemuž jeho poddaní hanlivě přezdívali Kadič. Kdoví jak tahle přezdívka vznikla. Její původ se pokusil objasnit i známý archeolog Heinrich Schliemann, objevitel Tróje, když koncem 19. století odkryl i Théby. Vznik hanlivého jména přisoudil závesti poddaných kvůli tomu, že měl Kadmos první splachovací klozet v celém širém okolí.

Když Zeus začal se Semelou chodit, brzy přišla do jiného stavu. A jak známo, všude jsou práskači. Někdo to Hére hned za tepla oznámil. Héra znala spoustu fintiček a hned začala pracovat na tom, aby překazila Dionýsovo zrození. Proměnila se v Semelininu chůvu Bobinu a nakukala jí, aby Dia vyprovokovala k „nějaký pořádný šou, když je teda jako ten nejvyšší“.

Jak už to u štabajzen bývá, Semela moc rozumu nepobrala a hned při příštím dýchánku to na Dia vybalila:

„Jen jestli se ty jenom nevytahuješ, jen jestli seš dovopravdickej vládce nebes a vůbec, ukaž nějaký kouzlo!!“

Zeus nejdřív zkusil polykat pingpongové míčky. Nic. Z holuba z nosu stvořil holuba opravdického. Nic. Proměnil se v trombón! Ani ťuk. Semela se tvářila víc než znuděně.

„Tak tedy dobrá, ty princátke znuděný!“ vzkřikl nejvyšší, „teď něco uvidíš!“

A bum, prásk, ratata, přivolal na thébský palác hromy a blesky. Jenže to ve své